

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas vērtības saules parku plānošanā un īstenošanā

Dabas aizsardzības pārvaldes
Vidzemes reģionālās administrācijas Dabas aizsardzības daļas
Atļauju un izvērtējumu sektora vadītāja
Elīna Blūma
elina.bluma@daba.gov.lv
Tālrunis: 20235551

Cēsis
21.10.2026

Dabas aizsardzības
pārvalde

Svarīgākais lēmums ir vietas izvēle

1. Izvēlēties dabas vērtību ziņā piemērotu (maksimāli tukšu) teritoriju.
2. Izvairīties no aizsargājamu vērtību skaršanas.
3. Samazināt nenovēršamo ietekmi.
4. Atjaunot būvdarbos skartās teritorijas.
5. Veidot papildu ieguvumus bioloģiskajai daudzveidībai.

Savlaicīga izvērtēšana samazina pārprojektēšanas un kavēšanās risku.

Izvairīties

Samazināt

Veicināt

Monitorēt

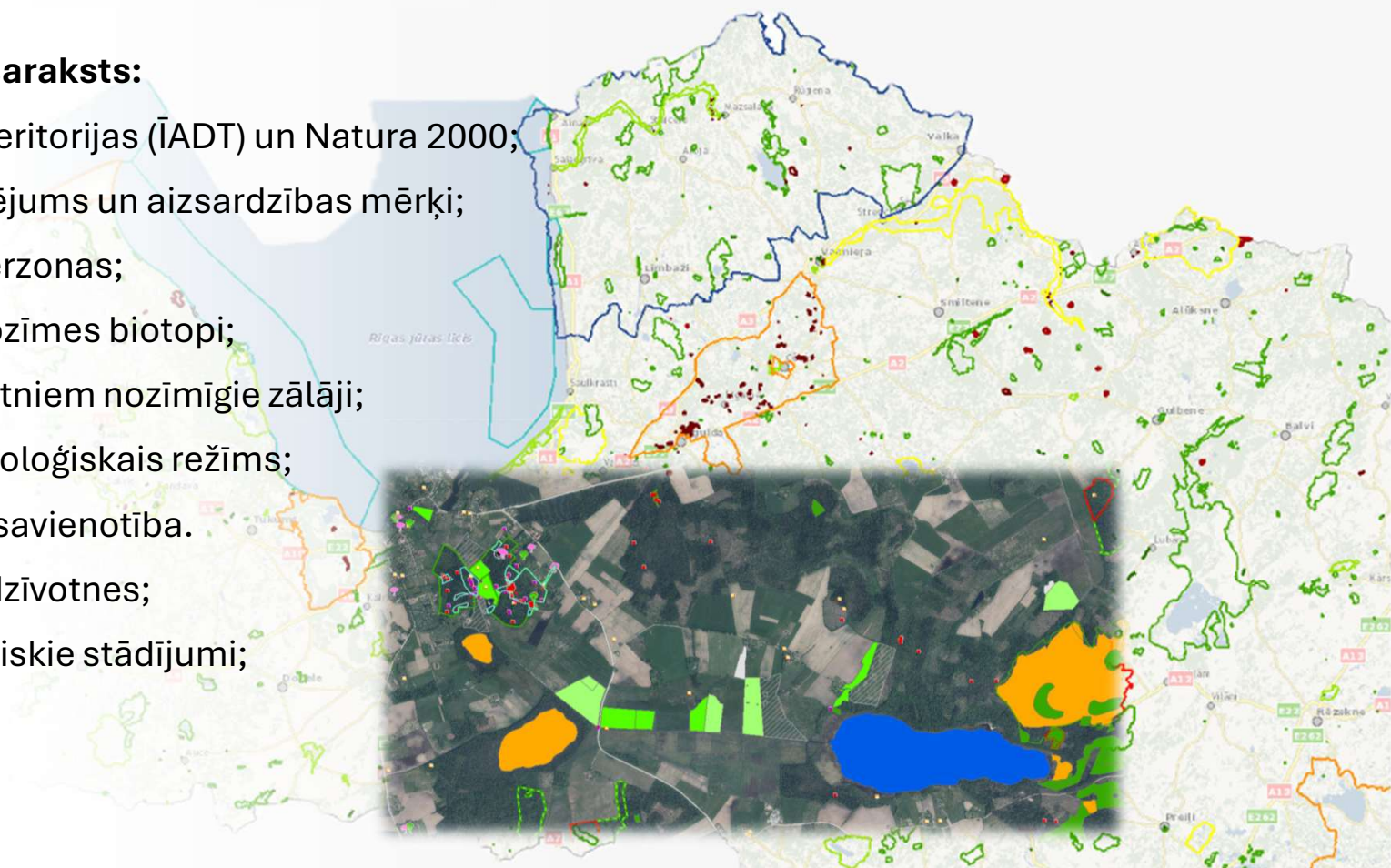

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas vērtību apzināšana

Sākotnējās atbilstības kontrolsaraksts:

- ✓ Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) un Natura 2000;
 - ⇒ ĪADT funkcionālais zonējums un aizsardzības mērķi;
 - ⇒ mikroliegumi un to buferzonas;
- ✓ Īpaši aizsargājamie un ES nozīmes biotopi;
 - ⇒ Bioloģiski vērtīgie un putniem nozīmīgie zālāji;
 - ⇒ Mitrāji, palienes un hidroloģiskais režīms;
- ✓ Zaļie koridori un ekoloģiskā savienotība.
- ✓ Aizsargājamās sugas un to dzīvotnes;
- ✓ Dižkoki, alejas un dendroloģiskie stādījumi;
- ✓ Ainaviski vērtīgās teritorijas.

Dabas datu pārvaldības sistēma «Ozols»

DDPS «Ozols» priekšrocības:

- Reģistrēto dabas datu kartogrāfisks pārskats;
- Informācija par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izvietojumu;
- Dati alternatīvu salīdzināšanai.

Esošo datu caurskatīšana negarantē:

- Ka ir reģistrētas visas šobrīd īpašumā esošās dabas vērtības;
- Ka nav nepieciešams apsekojums dabā;
- Ierakstu neesamība nenozīmē dabas vērtību neesamību.

!Izpētes sākums, nevis tūlītējs secinājums!

Teritorijas izvēles riski saules paneļu parkiem

Jo jutīgākas dabas vērtības teritorijā, jo lielāks risks projektam un tā īstenošanas iespējai.

Zems sākotnējais risks

Piemērotāka teritorija

Intensīvi apsaimniekota aramzeme

Līdz šim intensīvi izmantota lauksaimniecības zeme

Nav reģistrētu aizsargājamo biotopu vai sugu atradņu

Salīdzinoši vienkārša ainava

Esošs pieviedceļš un infrastruktūras iespējas

Rīcība: detalizēta plānošana un bioloģiskās daudzveidības integrēšana

Nepieciešama papildu izpēte

Rūpīgāka izvērtēšana

Mozaīkveida lauku ainava

Iespējami bioloģiski vērtīgi zālāji vai dabiskie elementi

Tuva mitrā ieplaka, grāvis vai citas ūdensobjektu pazīmes

Atsevišķi lieli koki, dzīvžogi, koku rindas

Potenciāli piemērota putnu un citu aizsargājamo sugu dzīvotne

Rīcība: sezonāla izpēte un projekta pielāgošana

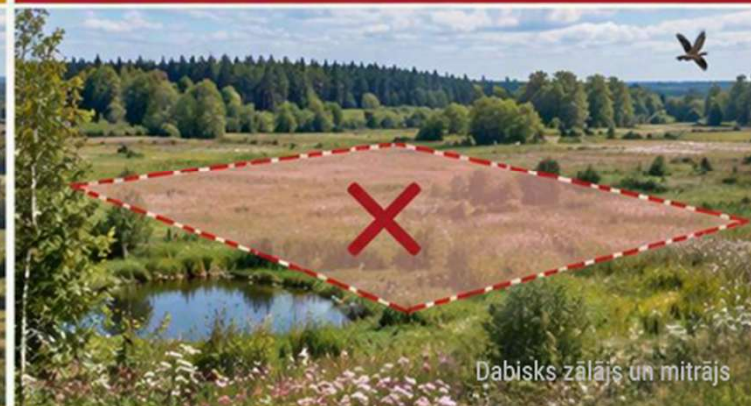

Pārdomāta vietas izvēle - mazāks risks, bez aizkavēšanās veiksmīgi realizējams projekts.

Būtisks konflikta risks

Nepiemērota teritorija

Dabiskais zālājs un mitrājs

Īpaši aizsargājami biotopi vai bioloģiski vērtīgi zālāji

Aizsargājamo sugu dzīvotnes (piem., putniem)

Mitrāji, palienes vai citas jutīgas ūdens teritorijas

Dižkoki, aizsargājamas alejas vai citi nozīmīgi ainavas elementi

Ekoloģiskais koridors vai atrašanās ĀDT / Natura 2000 teritorijā

Rīcība: izvērtēt alternatīvas teritorijas

Dabas aizsardzības pārvalde

DAP iesaiste ieceres virzībā

Iestādes funkcijas un uzdevumi noteikti Ministru kabineta 2025. gada 22. decembra noteikumos Nr. 833 "Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums".

Iestādes darbības mērķis ir īstenot valsts politiku dabas aizsardzības jomā, apsaimniekot un pārvaldīt Latvijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, lai saglabātu un ilgtspējīgi izmantotu to dabas vērtības, kā arī veiktu Latvijas floras izpēti un saglabāšanu.

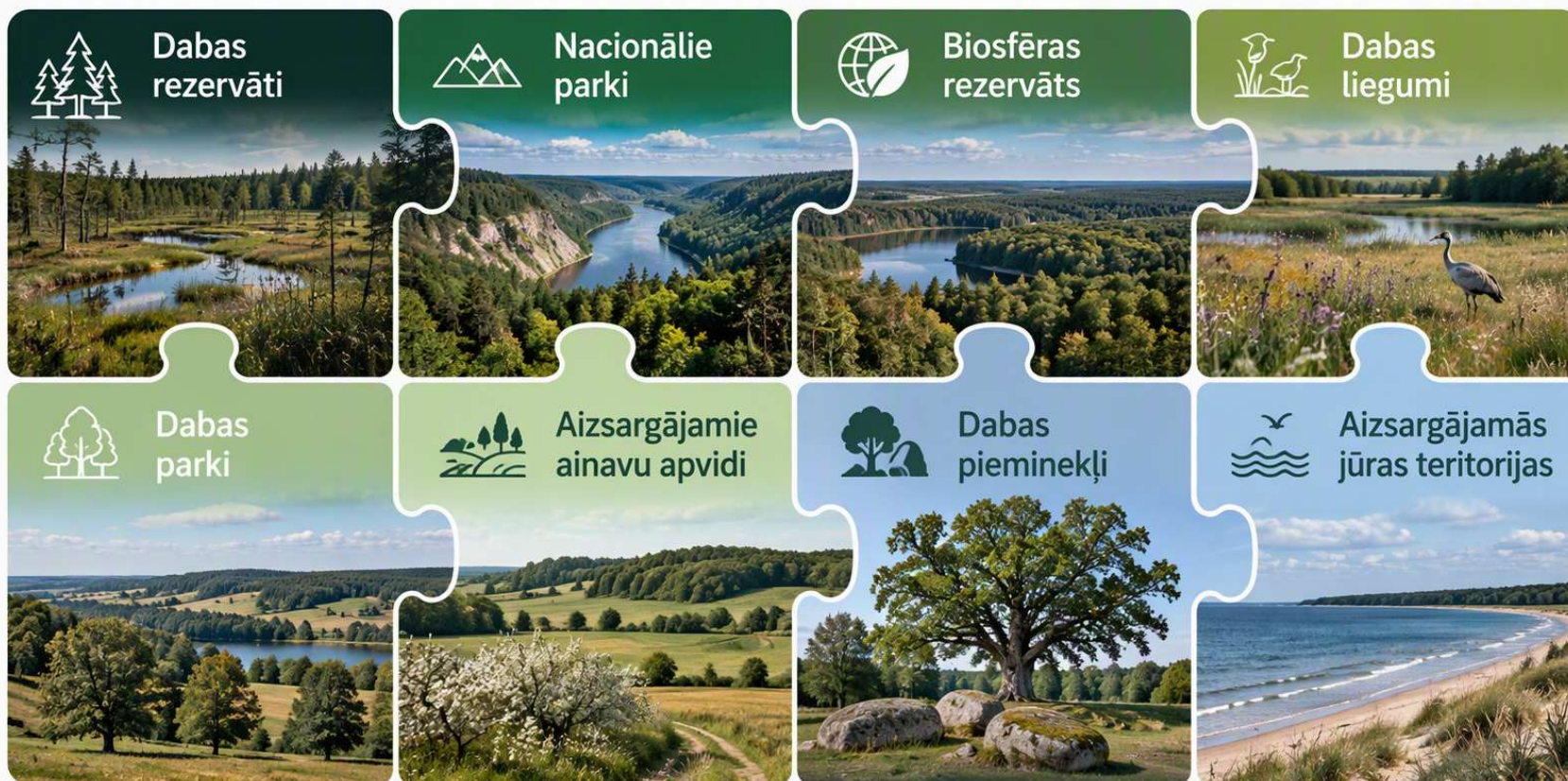
Iestādes misija ir līdzsvarot dabas un cilvēku vajadzības, saglabājot dabas vērtības kā kvalitatīvas cilvēka dzīves vides neatņemamu sastāvdaļu.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Ieceres virzības posms	DAP iespējamā iesaiste
Teritorijas plānojums, lokālplānojums, detālplānojums	Nosacījumi un atzinumi pēc pašvaldības pieprasījuma.
SIVN vai tehniskie noteikumi	Nosacījumi un atzinumi pēc Valsts vides dienesta pieprasījuma.
Darbība plānota īpaši aizsargājamā dabas teritorijā	Atļauja vai saskaņojums, ja to paredz piemērojamais normatīvais regulējums.
Agrīna konsultācija	Sniedz konsultācijas kompetences robežu ietvarā , atbildot uz visa veida iesniedzēju jautājumiem.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidi

Dabas aizsardzības
pārvalde

ĪADT aizsardzību nosaka vairāki normatīvie akti

Dabas vērtību aizsardzība un ilgtspējīga teritorijas izmantošana – vienoti noteikumi, dažādi aspekti

Normatīvie akti nosaka, kādas dabas vērtības jāņem vērā, kādi ir ierobežojumi un kādas atļaujas vai saskaņojumi var būt nepieciešami.

Likums
«Par īpaši aizsargājamām
dabas teritorijām»

Nosaka ĪADT izveidošanu,
kategorijas

Regulē teritoriju aizsardzības
mērķus

Nosaka vispārīgos darbību
ierobežojumus ĪADT

**Sugu un biotopu
aizsardzības likums**

Nosaka īpaši aizsargājamo
sugu un biotopu aizsardzību

Sugu dzīvotņu aizsardzību
arī ārpus ĪADT

Nosaka ar īpaši
aizsargājamajām sugām
aizliegto darbību kopumu

**Nacionālo
parku likumi**

Nosaka konkrētā nacionālā
parka izveidošanas mērķus

Regulē teritorijas izmantošanu,
zonējumu un aizsardzības
prasības

Līdzsvaro dabas aizsardzību,
rekreāciju un saimniecisko
darbību

**Vispārīgie
aizsardzības noteikumi**

Nosaka vienotus dabas
aizsardzības prasību principus
ĪADT, kurām nav individuālo
noteikumu

Regulē atļauju un saskaņošanas
kārtību noteiktām darbībām

Nosaka vispārīgus ierobežojumus
un saglabājamās vērtības visā
teritorijā

**Individuālie
aizsardzības noteikumi**

Nosaka konkrētas ĪADT detalizētu
aizsardzības un izmantošanas
režīmu

Nosaka pieļaujamās un aizliegtās
darbības, uzskaita saglabājamās
dabas vērtības

Var paredzēt īpašus nosacījumus,
sezonālus ierobežojumus un
nepieciešamās atļaujas

Praktiskie piemēri normatīvo aktu regulējumā

Likums «Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām»:

- Likuma pielikumā Natura 2000 teritoriju saraksts ar izveides mērķiem. (43. panta pirmā un otrā daļa)
- Darbību atļauts realizēt, ja tā nerada būtisku ietekmi uz Natura 2000 teritoriju un nav pretrunā izveides mērķiem. (43. panta piektā daļa)

Sugu un biotopu aizsardzības likums:

- Aizliegta īpaši aizsargājamo sugu ieguve, iznīcināšana, dzīvotņu postīšana. (11. un 12. pants)
- Likumā noteiktajā kārtībā piemērojami izņēmumi. (14. pants)

Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Speciālās tiesību normas:

- Nacionālo parku likumi (Slīteres, Rāznas, Ķemeru, Gaujas nacionālie parki).
- Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Piemēri:

- Visā Gaujas nacionālā parka teritorijā aizliegts bojāt un iznīcināt īpaši aizsargājamās sugas, to dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopus. (GNP likuma 3. panta pirmās daļas 4. punkts)
- Dabas parkā «Salacas ieleja» aizliegts bojāt un iznīcināt palieņu un terašu pļavas, meža pļavas un lauces. (Individ. MK noteikumu Nr.228 19.13. apakšpunkts)
- Dabas pieminekļa, tai skaitā dižkoka teritorijā aizliegtas darbības, kuru ietekmē tiek bojāts vai iznīcināts dabas piemineklis. (Vispārējo MK noteikumu Nr.264 40.1. apakšpunkts)

Risku novēršana projekta sākumposmā

Novēloti konstatēta problēma	Agrīns risinājums
Saules paneļu izvietojums skar īpaši aizsargājama zālāja (BVZ) platības	Izslēgt platību vietas izvēles posmā vai paneļu izvietojumu precizēt, izvairoties no BVZ skaršanas.
Aizsargājams putns, sikspārnis konstatēts pēc projektēšanas	Veikt sezonālu izpēti vai konsultēties ar ekspertu pirms ieceres projektēšanas pilnā apjomā.
Kabeļa trase šķērso biotopu	Kartēt visu infrastruktūru vienlaikus.
Nepieciešama nosusināšana	Izvēlēties hidroloģiski piemērotu vietu.
Pārrāvumi dzīvnieku pārvietošanās, migrācijas koridoros	Saglabāt pārvietošanās ceļus, neveidojot nožogojumu vai periodiski veidojot pārtraukumus nožogojumā.
Parks degradē vērtīgu ainavu	Veikt ainavu analīzi pirms vietas izvēles, paredzēt ietekmi mazinošus risinājumus (stādījumi, vaļņi utt.).
Neatbilstoša tālākā apsaimniekošana	Nepieciešamo apsaimniekošanas scenāriju, ja iespējams noteikt jau projekta plānošanas laikā.

Apzīmējumi

- Plānotā saules parka izpētes teritorija
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) robeža
- Natura 2000 teritorija
- Bioloģiski vērtīgs zālājs (BVZ)
- Aizsargājamas putnu sugas funkcionālā dzīvotne
- Mitrājs
- Dižkoks
- Ekoloģiskais koridors
- Ūdenstece
- Esošs pievedceļš
- Plānota kabeļa trase

Sākotnējie secinājumi

- BVZ neiekļaut saules parka teritorijā
- Izvērtēt putnu sugas dzīvotni piemērotā sezonā
- Novērst hidroloģisku ietekmi uz mitrāju
- Pārplānot kabeļa trasi un saglabāt ekoloģisko koridoru

Dabas aizsardzības
pārvalde

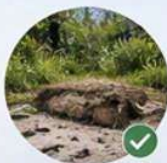
Teritorija pēc izbūves: tehniskās darbības zona vai funkcionāla dzīvotne?

**Radīto traucējumu samazināšana
būvniecības un ekspluatācijas laikā**

Plānota un ierobežota
būvniecības zona

Augšnes aizsardzība
un atjaunošana

Traucējumu mazināšana
ekspluatācijas laikā

Strukturālā daudzveidība

Zālāji un
ziedaugu joslas

Krūmu joslas,
dzīvžogi un koku grupas

Atklātas augsnes laukumi
un atmirusi koksne u.c.

**Spēja ilgtermiņā
pielāgoties veikt izmaiņas**

Monitorings
un izvērtēšana

Adaptīva
apsaimniekošana

Ilgspējīga plānošana

Praktiskie ieteikumi attīstītājiem

Alternatīvu lokāciju izvērtējums.

Pārbaudīt visu infrastruktūras elementu plānojumu.

Pieejamos datus, ja nepieciešmas papildina ar apsekojumu dabā.

Jutīgās teritorijās izpēti veikt piemērotā sezonā.

Apsaimniekošanu un monitoringu paredzēt jau projektā.

Dabas aizsardzības
pārvalde

LDF 2024. gada «Vides aizsardzības vadlīnijas saules parku attīstībai Latvijā»

Dabas aizsardzības
pārvalde

Paldies par uzmanību!

Dabas aizsardzības pārvaldes
Vidzemes reģionālās administrācijas Dabas aizsardzības daļas
Atļauju un izvērtējumu sektora vadītāja
Elīna Blūma
elina.bluma@daba.gov.lv
Tālrunis: 20235551